

СИЛАБУС навчальної дисципліни «Лідерологія»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	B11 Філологія, D1 Облік і оподаткування, D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, J3 Туризм і рекреація
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування» Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування» Освітньо-професійна програма «Туризм»
Курс, семестр	II курс II семестр,
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4 Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год., семінарських занять – 24 год. для заочної форми: лекцій – 4 год., семінарських занять – 2 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова (-и) викладання	державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Факультет обліку та фінансів, кафедра політології, історії і філософії
Контактні дані розробника (-ів)	Викладач: Приходько Сергій, к. політ. н., доцент, доцент кафедри політології, історії і філософії Контакти: ауд. 458, навчальний корпус № 4 e-mail: serhii.prykhodko@pdau.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/prihodko-sergiymikolayovich
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Факультетська вибіркова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Передумови відсутні
Компетентності	<i>загальні:</i> ЗКФК02. Здатність до самонавчання, самоорганізації і самовдосконалення. ЗКФК06. Володіння управлінськими навичками для вирішення професійних завдань.
Програмні результати навчання	ПРФК01. Володіти знаннями щодо теоретичних, емпіричних та експериментальних психологічних концепцій особистості, особливостей та умов становлення гармонійної, розвиненої особистості, її професійного самовдосконалення і просоціальної самореалізації.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	

ОК сприяє набуттю комплексу соціальних навичок (soft skills), важливих для сучасного фахівця: критичне мислення і аналіз, толерантність, організація командної роботи, вміння проводити переговори та вирішувати конфлікти, вміння ставити та досягати поставлених цілей, управляти часом, цілеспрямованість, презентаційні навички, навички публічного виступу, ефективної комунікації, стресостійкість, креативність

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Надати здобувачам вищої освіти необхідні знання стосовно сутності, типології та особливостей діяльності політичних лідерів в умовах сучасної політичної дійсності, навчити використовувати теоретичні знання у практиці управлінської діяльності.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1. Сутність, особливості та функції лідерства.
- Тема 2. Імідж політичного лідера.
- Тема 3. Типологія і стилі політичного лідерства
- Тема 4. Сутність парламентського лідерства.
- Тема 5. Партійне політичне лідерство
- Тема 6. Інформаційно-комунікативне забезпечення лідерства.
- Тема 7. Проблеми та перспективи формування сучасного політичного лідера.
- Тема 8. Політичні лідери сучасної України та країн світу

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

Пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, творчий, проблемно-пошуковий, створення ситуації новизни навчального матеріалу, використання життєвого досвіду, метод мозкового штурму, проектування професійних ситуацій; використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перескладання

Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін; роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчий бал (-30%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу із навчальної дисципліни для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною

- щодо академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

- щодо відвідування занять

Відвідування лекційних і семінарських занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача

<p>- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти</p>	<p>На здобувачів вищої освіти поширюється право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах (Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra тощо). Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компонента або його частини регламентовані «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету»</p>
<p>- щодо оскарження результатів оцінювання</p>	<p>Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Порядок оскарження результатів оцінювання здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті».</p>

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Гошовська В., Пашко Л. Політичне лідерство: навч. посіб. Київ : НАДУ. 2013. 300 с
2. Пірен М. І. Лідерство: сутність та реалізація в українському суспільстві: навч. посіб. Київ : Ун-т «Україна», 2012. 232 с.
3. Політика в особах (Політичне лідерство на постсоціалістичному просторі: національний і регіональний контексти): навч. посібник / За заг. ред. проф. Ф. М. Рудича. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2012. 400 с
4. Сергеева Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. Лідерство : навч. посібн. Івано-Франківськ : «Лілея-НВ». 2015. 296 с.
5. Сопівник Р. В., Сопівник І. В., Варивода Н. А. Лідерологія: навчальний посібник. Київ : «Компринт», 2018. 488 с.
6. Сопівник Р. В. Виховання лідерських якостей студентів аграрних вищих навчальних закладів: [монографія]. Київ : «ЦП «Компринт», 2012. 500 с.
7. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г.Романовський, Т. В. Гура, А. Є. Книш, В.В. Бондаренко. Харків, 2017 р. 100 с.

Допоміжні

1. Адізес І. Командне лідерство. Як порозумітися з будь-яким менеджером. Київ : Наш формат, 2019, 304 с.
2. Гапоненко А. Інститут політичного лідерства як передумова демократизації політичної системи України. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Том 22. № 28 (2020). URL: <https://sj.npu.edu.ua/index.php/pnspd/article/view/865>
3. Держановська С. Л. Сутність політичного лідерства: аналіз праць сучасних українських науковців. Ефективність державного управління : зб. наук. пр. регіонального інституту державного управління Національної академії управління при Президентіві України. 2014. Вип. 40. Львів: ЛРІДУ НАДУ. С. 310–316
- Дудко І. Д. Політичне лідерство: на прикладі президенціоналізму США. *Економіка та держава*. Серія: Політологія. № 1 (1). (2019). URL: <https://surl.li/grmzvtv>
5. Крейг Н. Лідерство починається з призначення. Київ : Фабула, 2019, 240 с.

6. Миросердна І.М. Імідж політичного лідера як категорія PR-технології. *Актуальні проблеми політики*. № 64. (2019). URL: <https://surl.li/jrvrpd>
7. Сах К. І. Інститут політичного лідерства в системі інститутів політичної влади. *Соціально-політичні студії: наук. альманах ОНУ ім. І. І. Мечникова*. № 2 (2018). URL: <https://surl.li/nyllaw>
8. Секунова Ю. В., Товкун І. І. Політичне лідерство в Україні: жіночий аспект. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. Том 30 (69). № 4 (2019). URL: <https://surl.li/htvtht>
9. Скібіцька Л. І. Лідерство та стиль роботи менеджера : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 192с.

Інформаційні ресурси

1. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua/>
2. Міжнародна асоціація політичних наук. URL: <https://www.ipsa.org/>
3. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: <http://icps.com.ua/>
4. Міжнародний центр лідерства і розвитку. URL: <https://ildc.org.ua/en/ildc/>
5. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
6. Національна Парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua/>
7. Український незалежний центр політичних досліджень. URL: <http://www.ucipr.org.ua/ua/>
8. Центр Лідерства УКУ. URL: <https://uculeadership.com.ua/>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри політології, історії та філософії
протокол від 19.01. 2026 р. № 9.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни (денна форма здобуття освіти)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Виступи на семінарах	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи	Написання реферату	
Тема 1. Сутність, особливості та функції лідерства	5	12	2	12	7
Тема 2. Імідж лідера	5		2		7
Тема 3. Типологія і стилі лідерства	10 (5+5)		2		12
Тема 4. Сутність парламентського лідерства	10 (5+5)		2		12
Тема 5. Партійне лідерство	10 (5+5)		2		12
Тема 6. Інформаційно-комунікативне забезпечення лідерства	5		2		19
Тема 7. Проблеми та перспективи формування сучасного лідера	10 (5+5)		2		12
Тема 8. Лідери сучасної України та країн світу	5		2		19
Разом	60	12	16	12	100

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни (заочна форма здобуття освіти)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Виступи на семінарах	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи	Контрольна робота	
Тема 1. Сутність, особливості та функції лідерства	10		4	20	14
Тема 2. Імідж лідера	-		4		4
Тема 3. Типологія і стилі лідерства	-		4		4
Тема 4. Сутність парламентського лідерства	-		4		24

Тема 5. Партійне лідерство	-		4		4
Тема 6. Інформаційно-комунікативне забезпечення лідерства	-		4		4
Тема 7. Проблеми та перспективи формування сучасного лідера	-		4	20	24
Тема 8. Лідери сучасної України та країн світу	-	18	4		22
Разом	10	18	32	40	100

Шкала та критерії оцінювання

Шкала та критерії оцінювання опитування на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5 9-10*	здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє повне розуміння його змісту; обґрунтовує власні думки; демонструє на високому рівні знання принципів функціонування інституту лідерства, наводить необхідні приклади, аргументує їх; активно бере участь у дискусіях, виявляє ініціативу; демонструє на високому рівні базові знання теорії і практики сучасного інституту лідерства;
4 7-8*	здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє належне розуміння його змісту, але припускається незначних помилок, які самостійно виправляє після зауважень викладача; демонструє на належному рівні знання принципів функціонування інституту лідерства, наводить необхідні приклади, аргументує їх; бере участь у дискусіях; виявляє ініціативу; демонструє на достатньому рівні базові знання проблем теорії і практики сучасного лідерства;
3 5-6*	здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння тематики навчальної дисципліни, викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує власні думки; пов'язує теоретичний матеріал з практичними вміннями з допомогою викладача; участь у дискусіях, диспутах бере не охоче, не виявляє ініціативу; демонструє на середньому рівні базові знання теорії і практики сучасного лідерства;
2 3-4*	здобувач вищої освіти під час відповіді демонструє елементарний рівень засвоєння навчального матеріалу, викладає його непослідовно і невпевнено, допускається значних принципових помилок у викладенні фактів, що спотворюють їх зміст, досить фрагментарно відтворює основні категорії з дисципліни; аналіз функціонування інституту лідерства здійснює на поверхневому рівні;
1 1-2*	здобувач вищої освіти не виявляє знань більшої частини навчального матеріалу, допускає суттєві помилки, що можуть спотворювати зміст питань; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати власні думки і відчуває труднощі під час добору прикладів та поєднання теорії з практичними навичками; демонструє на низькому рівні базові знання проблем функціонування інституту лідерства.
0	відповідь відсутня

* для здобувачів заочної форми здобуття освіти

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

(для здобувачів денної здобуття освіти)

Кількість балів	Критерії оцінювання
Кожна правильна відповідь – 1 бал	
11-12	Продемонстрований високий рівень формування компетентностей та

	досягнення програмних результатів навчання
7-10	Продемонстрований достатній рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання
4-6	Продемонстрований задовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання
2-4	Продемонстрований низький рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання
0-1	Продемонстрований незадовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів
(для здобувачів заочної форми здобуття освіти)

Кількість балів	Критерії оцінювання
Кожна правильна відповідь – 1 бал	
15-18	Продемонстрований високий рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання
11-14	Продемонстрований достатній рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання
6-10	Продемонстрований задовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання
2-5	Продемонстрований низький рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання
0-1	Продемонстрований незадовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання

Шкала та критерії оцінювання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
2 3-4*	Завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі з демонструванням уміння застосовувати необхідну інформацію, знання, методи та інструменти для організації результативної та ефективної освітньої діяльності; здобувач вищої освіти застосовує творче мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем в навчальній діяльності для реалізації програмних результатів навчання, демонструє здатність навчатись, вибудовуючи свою діяльність на базі етичних принципів та персональної відповідальності.
1 1-2*	Завдання самостійної роботи виконані частково, або мають неточності чи незначні помилки з частковим демонструванням уміння застосовувати необхідну інформацію, знання, методи та інструменти для організації результативної та ефективної освітньої діяльності; здобувач вищої освіти не застосовує творче мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем в навчальній діяльності.
0	Завдання самостійної роботи не виконані, або виконані повністю неправильно.

* для здобувачів заочної форми здобуття освіти

Шкала та критерії оцінювання реферату
(для здобувачів денної форми здобуття освіти)

Кількість балів	Критерії оцінювання
10-12	на високому рівні виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз

	різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає визначеній проблематиці; сформульовані висновки відповідно до завдань; на додаткові питання надані правильні відповіді; реферату підготовлений з дотриманням принципів професійної етики, персональної відповідальності, автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, академічної доброчесності; під час захисту були продемонстровані на високому рівні навички ділової комунікації, професійної етики
7-9	на достатньому рівні виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; сформульовані чіткі завдання дослідження; висновки визначені відповідно до завдань; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; відповіді на додаткові питання є достатніми; реферат підготовлений з дотриманням принципів професійної етики, персональної відповідальності, автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, академічної доброчесності, в процесі доповіді демонструє на достатньому рівні сформовані навички ділової комунікації, професійної етики
4-6	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки; не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; на додаткові питання дані неповні відповіді; здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє на середньому рівні сформовані навички ділової комунікації, професійної етики.
1-3	є істотні відступи від вимог, зокрема, тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; висновки відсутні; здобувач вищої освіти в процесі доповіді не розкриває у достатньому обсязі тему реферату; демонструє на низькому рівні сформовані навички ділової комунікації, професійної етики
0	реферат не виконаний

Шкала та критерії оцінювання контрольної роботи
(для здобувачів заочної форми здобуття освіти)

Кількість балів	Критерії оцінювання
16-20	на високому рівні виконані всі вимоги до написання і захисту контрольної роботи; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст контрольної роботи відповідає визначеній проблематиці; сформульовані висновки відповідно до завдань; контрольна робота підготовлена з дотриманням принципів професійної етики, персональної відповідальності, автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, академічної доброчесності; під час захисту були продемонстровані на високому рівні навички ділової комунікації, професійної етики
11-15	на достатньому рівні виконані всі вимоги до написання і захисту контрольної роботи; сформульовані чіткі завдання дослідження; висновки визначені відповідно до завдань; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; відповіді на додаткові питання є достатніми; контрольна

	робота підготовлена з дотриманням принципів професійної етики, персональної відповідальності, автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, академічної доброчесності, в процесі доповіді демонструє на достатньому рівні сформовані навички ділової комунікації, професійної етики
5-10	основні вимоги до контрольної роботи і її захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки; висновки не чіткі; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє на середньому рівні сформовані навички ділової комунікації, професійної етики.
1-4	є істотні відступи від вимог, зокрема, тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті контрольної роботи; висновки відсутні; здобувач вищої освіти в процесі захисту не розкриває у достатньому обсязі тему контрольної роботи; демонструє на низькому рівні сформовані навички ділової комунікації, професійної етики
0	контрольна робота не виконана